

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

بسمه تعالی

۵۸۱۸۸
۲۷/۷/۳۴

اداره کل سرخانه شورای نگهبان
شماره ۲۴۶۰
تاریخ ۱۳۶۷/۷/۳۰

برادر گرامی حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه حفاظت در برابر اشعه کذا بنا به پیشنهاد شماره ۱۳/۲۴۰/۳۰ مورخ ۶۵/۱۲/۲۶

شورای انرژی اتمی در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۲/۷ هیئت وزیران به تصویب رسید ما است بسمه

پیوست تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

نخست وزیر

میر حسین موسوی
۳۷/۷/۳

— دفتر ریاست جمهوری

— دفتر هیئت دولت

— شورای انرژی اتمی

— اداره کل امور مجلس (نخست وزیر)

— شورای نگهبان

جمهوری اسلامی ایران
نخستین وزیر
بسمه تعالی

شماره
پانزدهم
پوست

مقدمه توجیهی

با توجه به اثرات اشعه در سلامتی و بهداشت انسان و کاربردهای مختلف آن به ویژه در پزشکی - کشاورزی - صنعت و ضرورت ایجاد هماهنگی در امر کار با اشعه - احداث و بهره برداری - واردات و صادرات و تولید و توزیع مواد و غیره جهت حفاظت موثر از کارکنان ، مردم و محیط در برابر اثرات زیان بار اشعه و تمهیدات قانونی از نظر صدور پروانه نظارت و بازرسی و جرائم و مجازاتها لایحه زیر تقدیم میگردد .

"لایحه حفاظت در برابر اشعه"

فصل اول - کلیات

ماده ۱- اهداف .

با توجه به گسترش روزافزون کاربرد اشعه (پرتوها) در امور مختلف و ضرورت حفاظت کارکنان ، مردم ، نسلهای آینده و محیط در برابر اثرات زیان آور اشعه ، مقررات ذیل تدوین گردیده است .

ماده ۲- تعاریف .

- ۱- " اشعه یا " پرتوها " شامل اشعه یونساز و غیر یونساز میباشد .
- ۲- " منابع مولد اشعه " به مواد پرتوزا (رادیواکتیو) اعم از طبیعی و یا مصنوعی و یا مواد و اشیاء حاوی آن و یا دستگاهها و تاسیسات مولد اشعه اطلاق میگردد .
- ۳- " کار با اشعه " هر گونه کار یا فعالیتی است که در ارتباط با منابع مولد اشعه انجام شود .
- ۴- " واحد قانونی " در مفهوم " سازمان انرژی اتمی ایران " است .
- ۵- " دارنده پروانه " شخص حقیقی یا حقوقی است که حسب مورد " پروانه " بنام وی صادر شود .

جمهوری اسلامی ایران
نخست‌وزیر

شماره
پانچ
پوست

- ۲ -

۶- "شخص مسئول" شخص حقیقی است که برابر آئین نامه مربوطه واجد صلاحیت علمی و فنی و شرایط لازم برای تصدی و نظارت بر کلیه امور مربوط بکاربا اشته در محدوده پروانه مربوطه باشد.

۷- "مسئول فیزیک بهداشت" شخص حقیقی است که برابر آئین نامه مربوطه واجد صلاحیت علمی و فنی و شرایط لازم برای تصدی مسئولیت حفاظت در برابر اشته در محدوده پروانه مربوطه باشد.

۸- در خصوص موسسات پزشکی کشور، آئین نامه‌های مربوط به بندهای ۶ و ۷ و ماده ۲ توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان انرژی اتمی ایران، تهیه و تدوین و پس از تصویب هیات وزیران قابل اجراء خواهد بود.
ماده ۳- شمول مقررات .

مقررات این قانون شامل کلیه امور مربوط به حفاظت در برابر اشته در سطح کشور از جمله موارد زیر می‌باشد.

۱- منابع مولداشته

۲- کاربا اشته

۳- احداث، تاسیس، راه‌اندازی، بهره‌برداری، از کاراندازی و تصدی هرواحدی که در آن کاربا اشته انجام شود.

۴- هرگونه فعالیت در رابطه با منابع مولداشته شامل واردات، صادرات، ترخیص، توزیع، تهیه، تولید ساخت،

تملک، تحصیل، حمل و نقل، تجارت، معاملات، پیمانکاری، نقل و انتقال، کاربرد و یا دورریزی.

۵- حفاظت کارکنان، مردم و نسلهای آینده بطور کلی و محیط در برابر اثرات زیان آور اشته.

تبصره

شمول مقررات این قانون در مورد اشته غیر یونساز منوط به تهیه آئین نامه مربوطه و تصویب هیئت وزیران می‌باشد.

فصل دوم - پروانه و مسئولینها

ماده ۴

انجام هرگونه فعالیت در ارتباط با موارد مندرج در بندهای ۱، ۲، ۳ و ۴، غیر از موارد مستثنی بموجب

آئین نامه‌های مربوطه مستلزم اخذ پروانه از واحد قانونی می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

- ۳ -

شماره
تایخ
پوست

تبصره

پروانه تاسیس و بهره برداری واحد کارباشه در مورد موسسات پزشکی ، صرفاً "برای متخصصین گروه پزشکی و توسط کمیسیونی مرکب از دو نفر متخصص امور حفاظت در برابر اشعه از واحد قانونی و دو نفر کارشناسان وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مورد بررسی و تأیید قرار گرفته و توسط واحد قانونی صادر خواهد گردید .

ماده ۵

دارنده پروانه مکلف است حداقل یک فرد واجد شرایط بعنوان شخص مسئول و یک فرد واجد شرایط بعنوان مسئول فیزیک بهداشت رایبه واحد قانونی معرفی و پروانه بنام آنان اخذ گردد .

تبصره

در موارد خاص (مانند واحدهای تشخیصی با اشعه X با فعالیت محدود) و طبق آئیننامههای مربوط مسئولیت شخص حقیقی دارنده پروانه ، شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت میتواند توأماً "بعدهه یک یا دو شخص حقیقی واجد شرایط باشد .

ماده ۶

دارنده پروانه مکلف است منحصرأ " در محل و در حدود و شرایط مندرج در پروانه و دستورالعملهای مربوطه فعالیت نماید .

ماده ۷

هرگونه تغییر در وضعیت حقوقی دارنده پروانه در ارتباط با منابع مولد اشعه و نیز هرگونه تغییر کمی و کیفی در ارتباط با منابع مزبور مستلزم اخذ مجوز از واحد قانونی است .

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

- ۴ -

شماره
تایخ
پست

ماده ۸

دارندگان پروانه و یا قائم مقام قانونی آنها و نیز کلیه افرادی که بلحاظ وظیفه شغلی یا منابع مولد اشعه در ارتباط میباشند مکلفند موارد زیر را بلافاصله به واحد قانونی اطلاع دهند .

۱- تعلق و یا تعطیل بهره برداری از منابع مولد اشعه

۲- مفقود شدن و یا سرقت منابع مولد اشعه .

۳- هرگونه حادثه، اخلاص ، عیب و یا تغییرات در رابطه با منابع مولد اشعه که احتمال افزایش مخاطرات بالقوه پرتوگیری افراد را دربرداشته باشد .

۴- سوانح پرتوگیری و نیز پرتوگیری مشکوک افراد .

ماده ۹

کلیه افرادی که بکار با اشعه گمارده میشوند باید تحت آزمایشهای پزشکی لازم قبل و بعد از استخدام و بصورت دوره ای طبق آئین نامه مربوطه که لازم باشد در اختیار واحد قانونی قرارگیرد .

ماده ۱۰

گماردن افراد زیربکار با اشعه ممنوع است .

۱- افراد کمتر از ۱۸ سال سن غیر از موارد مستثنی بموجب آئین نامه مربوطه .

۲- افرادی که در نتیجه آزمایشهای پزشکی مورد تائید واحد قانونی کار با اشعه برای سلامتی آنان زیان آور تشخیص داده شده باشد .

ماده ۱۱

در انجام هرگونه فعالیت مربوط به موارد مندرج در ماده ۳ دارنده پروانه ، شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت مکلف اند .

۱- کلیه مقررات ، استانداردها ، آئین نامه ها و دستورالعملهای حفاظت در برابر اشعه را رعایت نمایند .

جمهوری اسلامی ایران
نخست‌وزیر

- ۵ -

شماره
تایخ
پوست

۲- کلیه تدابیر و تجهیزات حفاظتی لازم را طبق مقررات مربوط پیش بینی ، تامین و باجراه درآورد .

۳- از پرتودهی غیرضروری اجتناب نمایند .

ماده ۱۲

کلیه افرادی که به کار یا اشعه اشتغال دارند مکلفند وسائل حفاظت در برابر اشعه پیش بینی شده را شخصاً " بکارگرفته و مقررات و دستورالعملهای مربوطه را باجراه درآوردند .

فصل سوم - نظارت و بازرسی

ماده ۱۳

واحد قانونی در جهت حسن اجرای مقررات این قانون ، نظارت بر کلیه امور مندرج در ماده ۲ این قانون و بازرسی در زمینه های مزبور را بعهده دارد .

تبصره

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی میتواند بازرسی از موسسات پزشکی را با هماهنگی و نظارت واحد قانونی وزارت طبق مقررات و استانداردهای حفاظت در برابر اشعه واحد مذکور انجام و گزارشهای مربوطه را به واحد قانونی اعلام نماید .

ماده ۱۴

دارنده پروانه ، شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت مکلفند توصیه ها و دستورالعملهای ابلاغ شده توسط واحد قانونی و بازرسی مربوطه را باجراه درآوردند .

ماده ۱۵

در مواردیکه اجرای امور مربوط به مفاد ماده ۱۴ و یا حفاظت افراد و اموال در برابر اشعه مستلزم صرف هزینه و یا ارائه خدمات از طرف واحد قانونی باشد ، اشخاص ذینفع مکلفند هزینه و یا بهاء خدمات ارائه شده را طبق تعرفه مقرر

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

- ۶ -

شماره
تایخ
پیوست

در آئین نامه مربوطه بحساب واحد قانونی واریز نمایند.

ماده ۱۶

دارنده پروانه و یا هر شخصی که بنحوی از انحاء منابع مولد اشعه را برابر مفاد این قانون در اختیار و یا تحت نظر داشته و یا بعنوان شخص مسئول و یا مسئول فیزیک بهداشت انجام وظیفه نماید مکلف است در حوزه فعالیت شغلی خود تسهیلات لازم برای اعمال نظارت و بازرسی واحد قانونی را فراهم نموده و اطلاعات و مدارک مورد نیاز را در اختیار واحد قانونی قرار دهد.

ماده ۱۷

واحد قانونی میتواند در اجرای مقررات این قانون، در صورت وقوع اشکالات یا تخلفاتی در کار با اشعه یا بهره برداری از منابع مولد اشعه پس از ابلاغ کتبی مدت داریه وزارت و یا موسسه مربوطه و در صورت عدم رعایت توصیه ها، دستور توقف و یا تعطیل بهره برداری از منابع مربوطه را صادر نموده و یا پروانه صادره را لغو نماید و در صورت لزوم با اخذ مجوز لازم از مرجع ذیصلاح اقدام به لاک و مهر آن بنماید.

فصل چهارم - جرائم و مجازاتها

ماده ۱۸

موارد زیر جرم محسوب و مرتکب حسب مورد به مجازات پرداخت غرامت از ده هزار ریال تا ده میلیون ریال و یا حبس تعزیری تا یکسال و یا به هر دو مجازات مذکور محکوم خواهد شد.

- ۱ - نداشتن پروانه معتبر در مواردیکه بموجب ماده ۴ این قانون و آئین نامه های مربوطه داشتن پروانه الزامی اعلام گردیده است.
- ۲ - عدم رعایت حدود و شرایط مقرر در پروانه یا تغییر در شرایط مزبور.
- ۳ - بهره برداری از منابع مولد اشعه که در اجرای مفاد ماده ۱۷ این قانون توقیف، متوقف و یا تعطیل اعلام شده است.

جمهوری اسلامی ایران
نخست وزیر

- ۷ -

شماره
تایخ
پوست

۴- بهره برداری از منابع مولد اشعه و یا کار با اشعه بدون اتخاذ تدابیر حفاظتی و تدارک تجهیزات حفاظتی لازم.

۵- بهره برداری از منابع مولد اشعه و یا کار با اشعه بدون نظارت شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت.

۶- اخلال در کار با اشعه و یا منابع مولد اشعه

۷- اخلال در امر نظارت و بازرسی واحد قانونی.

۸- ندادن اطلاعات لازم و یا ارائه اطلاعات ناقص و یا کذب به واحد قانونی و نیز هر اقدامی که موجب انحراف تشخیص واحد قانونی گردد.

۹- عدم اجرای دستورالعملهای واحد قانونی موضوع ماده ۱۲ این قانون.

ماده ۱۹

موارد زیر جرم محسوب و مرتکب حسب مورد به مجازات پرداخت غرامت از پنج هزار تا پنج میلیون ریال محکوم خواهد شد.

۱- گماردن افرادی که بموجب ماده ۱۰ این قانون کار با اشعه برای آنان ممنوع اعلام شده است، بکار با اشعه.

۲- گماردن افراد بدون انجام آزمایشهای پزشکی لازم قبل از استخدام و یا بدون مراقبتها و آزمایشهای دوره‌ای پزشکی در مدت اشتغال به کار با اشعه.

۳- کوتاهی در اعلام مورد مذکور در مواد ۷ و ۸ و ۹ این قانون توسط اشخاص مذکور در موارد یاد شده.

۴- کوتاهی شخص مسئول و یا مسئول فیزیک بهداشت در اعلام موارد مذکور در بند ۴ ماده ۸ این قانون.

۵- بکارنگرفتن وسائل حفاظتی پیش بینی شده و عدم رعایت دستورالعملهای حفاظتی توسط کارکنان با اشعه.

۶- عدم رعایت مقررات و آئین نامه‌های این قانون غیر از موارد مذکور در این ماده و ماده ۱۸.

ماده ۲۰

در مواردیکه جرائم موضوع این قانون بلحاظ انطباق با عناوین قانونی دیگر مستلزم مجازات شدیدتر باشد مقررات قانون مجازات اشد درباره مرتکب اعمال خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران
نخستین وزیر

- ۸ -

شماره
تایخ
پست

ماده ۲۱

تعقیب متخلفین موضوع این قانون در مراجع قضائی مستلزم اخذ گزارش از واحد قانونی میباشد.

ماده ۲۲

در موارد مذکور در ماده ۱۸ دادگاه میتواند علاوه بر مجازاتهای مقرر، حکم بحرمیت مرتکب از حقوق اجتماعی و یا انفصال از خدمات دولتی تا ۱۰ سال بدهد و بدرخواست واحد قانونی منابع مولد اشعه مربوطه رابسود دولت ضبط نماید، نحوه نگهداری و استفاده از منابع مولد اشعه ضبط شده تابع آئین نامه مربوطه میباشد.

ماده ۲۳

پروانه، اسناد و اوراق صادره توسط واحد قانونی در اجرای این قانون سند رسمی محسوب میگردد.

فصل پنجم - مقررات ویژه

ماده ۲۴

به افرادی که بطور مستمر به کار با اشعه اشتغال داشته باشند، مزایای زیر میتواند بر مبنای مقدار و شرایط بالقوه پرتوهای محیط کار به تشخیص واحد قانونی و طبق آئین نامه های مربوطه تعلق گیرد.

- ۱ - کاهش ساعات کارهفتگی تا میزان ۲۵٪ ساعات کار مقرر برای سایر کارکنان.
- ۲ - افزایش میزان مرخصی استحقاقی سالیانه تا یکماه در سال برای مدت اشتغال به کار با اشعه. استفاده از مرخصی استحقاقی سالیانه در اینگونه موارد در طول هر سال اجباری است.
- ۳ - افزایش مدت خدمت مورد قبول تا یکسال بازه هر یکسال کار با اشعه. حداکثر این افزایش تا ده سال و منحصر " از نظر بازخرید، بازنشستگی، از کارافزادگی و تعیین حقوق وظیفه قابل احتساب میباشد.
- ۴ - پرداخت تا پنجاه درصد حقوق و مزایا بعنوان فوق العاده کار با اشعه.

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

- ۹ -

شماره
تاریخ
پیوست

تبصره ۱

در مورد بند ۲ این ماده بجای استفاده از مرخصی فرد ذینفع میتواند درخواست اشتغال در محلی غیر از محیط کار با اشته بنماید.

تبصره ۲

مزایای موضوع این ماده برای مدت پس از اعلام واحد قانونی قابل مطالبه میباشد.

ماده ۲۵

وزارتخانه‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی، موسسات، سازمانها و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت و موسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و نیز کلیه مامورین انتظامی موظفند در اجرای این قانون با واحدهای قانونی همکاری نمایند.

ماده ۲۶

واحد قانونی مسئولیت حسن اجرای مقررات این قانون را بعهده داشته و مکلف است و بدین منظور با بکارگماردن متخصصین واجد صلاحیت علمی و فنی و از طریق تهیه و تدوین ضوابط، مقررات، استانداردها و دستورالعملهای لازم و بکارگیری امکانات تخصصی، آموزش و پژوهش و ارائه خدمات در سطح علمی پیشرفته روز تدابیر مقتضی را اتخاذ نماید.

ماده ۲۷

این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء میباشد و از تاریخ مزبور کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو و کان لم یکن تلقی میگردد. دولت مکلف است آئین نامه‌های مربوطه را بر اساس پیشنهاد واحد قانونی تصویب و جهت اجرا ابلاغ نماید. کلیه اشخاص مشمول این قانون مکلفند حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ اجرای قانون وضعیت خود را با مقررات آن منطبق نمایند.

معاون نخست وزیر و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران

نخست وزیر
۱۳۷۱

نشانی: خیابان پاستور، تهران کد پستی ۱۳۱۷۴